

— Я вижъ какви сж тия хора?

Помощникътъ му сложи ржка на очитъ си и се загледа.

— Дѣдо Никола. Овчаръ. Има кошара въ Балкана, но кой е другиятъ?

Въ това време пжтницитъ приближиха. Отъ устата на дѣдо Никола хвърчеха слюнки. Той размахваше ржце и клатѣше глава на всички страни, като ругаше:

— Не те ли е срамъ бе! Хлѣба ми ядешъ, въ кжщи съмъ те прибралъ, а ти счупена пара не давашъ за имота ми. Че малко акълъ нѣмашъ ли въ тая кратуна! Ахмакъ такъвъ, серсеминъ! Брей, отъ тебе нѣма да стане човѣкъ. Какво се пулишъ такъвъ като вампиръ!

Другарьтъ му, младъ, русъ мжжъ, облѣченъ бедно като овчарски ратай, мигаше съ очи, подсмърчаше и отвреме на време избърсваше носа си съ ржкавъ. Той гледаше съ отворени уста и, като вървѣше, клатѣше се на две страни като пиянъ.

— Какво има, дѣдо? — попита каймакаминътъ, когато пжтницитъ приближиха.

— Охъ, каймакамъ ефенди. Косата ми побѣлѣ отъ тоя ахмакъ. Ще ти го пратя нѣкой день да му ударите сто тояги. Бей, глупавъ човѣкъ като гжска. Само ми яде хлѣба зянь...

Турцитъ се усмихнаха. Заптийтата гледаха наоколо и се бутаха, едва сдържаша смѣха си като гледаха малоумния ратай. Той зяпаше и подсмърчаше като че ли тия упреци не се отнасяха за него.

— А бе тука, подъ града, — продължи дѣдо Никола, — като идвахме насамъ, има една рѣкичка. Давамъ му азъ да води кончето. Бе човѣкъ, мини по пжтеката, бе! Ама ха де, нали дъската му хлопа, взе че прекара добичето презъ най-голѣмия батакъ. Хайде и двамата се изцапаха, вижте ги, — и той посочи окаляниятъ ратай и измърсенитъ крака на коня. — Но не щѣшъ ли, зави въ трънацитъ и прекара добитъка презъ единъ стърменъ като стена баиръ. Изхлузиха се дисагитъ, разпилѣ се сиренето и сега какво ще занеса на попъ Лукана? Измърси се, изкаля се, не знамъ какъ ще се оправдавамъ предъ човѣка. Пъкъ бѣхъ му обещалъ...

Турцитъ погледнаха къмъ дисагитъ. И тѣ бѣха окаляни и прашни. Отъ тѣхъ се подаваха нѣколко измърсени буци сирене.

— Язъкъ за стоката. Какъ ще се отсрамя! — тюхкаше се дѣдо Никола и, като хвърли ядосанъ погледъ къмъ ратая, изкрещѣ:

— Какво зяпашъ, глупчо? Карай коня, че да видимъ какъ ще я оправяме предъ дѣдо попа... А нѣкой день, каймакамъ ефенди, ще ти го пратя да го поотупате и да го направите човѣкъ!

— Бива, бива, дай го ти на насъ, да му вкараме малко акълъ въ главата, — усмихна се каймакаминътъ и продължи разговора си съ своя помощникъ:

— Та си отваряй очитъ. Хитъръ е тоя Левски. Всички въ джоба си може да ни пхне. Не е като този глупавъ ратай... — заключи той и тръгна къмъ кафенето.

Като започна отново да се кара на ратая, дѣдо Никола подкара по-бързо коня си. Така, тѣ минаха нѣколко улици. Следъ малко почукаха на попъ Лукановата порта. Стопанинътъ ги посрещ-